

4.3. Ami a T'-ben a rendszerszerű lexikai sensus első és magasabb fokú kompozícióegységeit illeti (vö. T' / 4 és T' / 5 reprezentáció), a következőket jegyezhetni meg. Az első és a magasabb fokú kompozícióegységek között egyrészt az összetevők leíró jellege teremt rendszerszerű sensus típusú kapcsolatot, másrészt az *és* kötőszó (lásd még a 2.3.2. alatt), illetőleg a megokolt előtagú ellentét: 'mert / *ugyanis** megölhették (...), és (...) – *de** harmadnapra legyőzte a halált' (lásd többek között BÉKESI IMRE: 1993. 134 kk.). Ez utóbbit megerősíteni látszik például az [leFck06] – [leFck08] angol fordításában a *but* elem is (lásd a bevezetésben).

4.4. A T' rendszerszerű poétikai felépítésében (po Σ), szó- és metaforaválasztásában stb., valamint metrikai-ritmikai szerkezetében nem találhatók olyan összetevők, amelyekhez rendszerszerű sensust rendelhetnénk. Ennek következtében a teljes verbális rendszerszerű sensus lényegében azonos a lexikaival.

5. A T' verbális összetevőhöz rendelhető kontextuális sensus (Sc)

5.1. A T'-ben a kontextuális lexikai sensus (leSc) mikroegységeivel kapcsolatban a következőket kívánom megjegyezni. Az, hogy az adott vehikulumban található szóalakokhoz milyen kontextuális sensusokat rendelünk, elsősorban attól függ, hogy egy-egy adott szóalak szótövéhez a lehetséges lexikai jelentések közül melyiket rendeljük mint feltételezésünk szerint abban realizálódót. Így választhatjuk ki például a *fény* lexikai szócikkből (lásd T' / 7 reprezentáció) a 'látható sugárzó energia' vagy 'az értelem, a szellem világossága. | Vminek a magyarázó, megvilágító ereje', esetleg a 'derű, öröm' értelmet, a *támad* lexikai szócikkből pedig a 'váratlanul keletkezik, ill. hirtelen kialakulva feltűnik' értelmet stb.

5.2. A T' kontextuális sensusának lexikai kommunikációegységeivel (vö. T' / 2 reprezentáció) kapcsolatban a következőket jegyzem meg.

5.2.1. A szóban forgó egységek közül az [leFck06] tárgyi vonzatának, az [leFck07] pedig birtokos jelzőjének implicit jellege következtében (lásd még 2.2.2.), az [leFck08] és [leFck09] viszont elliptikus szerkezete miatt nem referencializálható egyértelműen (lásd még 2.2.1.). Ugyanezen okokból a K05, K06 és K07 első fokú kompozícióegységek sem konkretizálhatók.

5.2.2. A szóban forgó egységekhez különféle performatív modalitású 'szubvilág'-alkotó igék rendelhetők. Az [leFck01]-hez például a 'hall', az [leFck08]-hoz a 'tudom' stb.

5.3. A T' kontextuális lexikai sensusában magasabb fokú kompozícióegységeket jelző elemeknek tekinthetők az *és* / *et* meg a *mert* kötőszók. A K01-et és a K07-et indító *és* előzményekre, illetőleg következményekre utal. A 'természeti jelenségek'-re, valamint az implicit exoforikus 'humán / transzcendens elemek'-re vonatkozó kifejezések, igei toldalékok kodenotatív és / vagy koreferenciális láncokat képező használata a konvenciókat kielégítőnek tekinthető: *folzúgnak*, *megérzik*; *megölhették (őt)*, *megszünhetett* ([az] *ő* [szíve]), *legyőzte (ő)* stb.

5.4. Ami a poétikai kontextuális sensust (poSc) illeti, itt csupán arra kívánok utalni, hogy az *és* kötőszó hatszori 'anaforikus' helyzetű megismétlése egyre intenzívebbé teszi az előzmények és következmények által kontextuális szemantikai keretbe foglalt költe-

mény hangulati hatását. – A teljes verbális kontextuális sensus a lexikai és a poétikai kontextuális sensus egymásra vetítésével hozható létre.

6. A T' verbális összetevőhöz rendelhető relátum-imagó (ReIm)

A relátum-imagó azon ismeretrendszerek alapján alkotható meg, amelyekkel az interpretátor a szöveggel kapcsolatba hozható tényleges vagy fiktív 'világfragmentumok'-ra vonatkozóan rendelkezik. A T'-höz rendelhető relátum-imagó úgy hozható létre, hogy az interpretátor elképzei a T'-ben kifejezésre jutó tényállások konfigurációját.

7. A T' szimbolikusan interpretálandó elemeiről

7.1. A T' általam szimbolikusan interpretálandónak ítélt egyes elemeit elsősorban bibliai kontextusok felhasználásával motiválom.

- *Harmadnapon / harmadnapra*: „Te, aki lebontod és harmadnapra fölépíted a templomot, szabadítsd meg magad!” (*Mt, 27,40*); „Te, aki lerombolod a templomot és három nap alatt felépíted, mentsd meg magadat, szállj le a keresztről.” (*Mk, 15,29-30*); „Az Emberfiának – mondta – bűnösök kezébe kell kerülnie, fölfeszítik, de harmadnap feltámad” (*Lk, 24,7*); „Bontsátok le ezt a templomot, és harmadnapra fölépítem.” (*Jn, 2,19*). – Ily módon már a cím megváltással, feltámadással kapcsolatos elvárásokat kelt.
- *Hajnalfele*: „(...) a hét első napjának hajnalán (...)” (*Mt, 28,1*); „A hét első napján kora reggel, napkeltekor kimentek a sírhoz.” (*Mk, 16,2*); „A hét első napján kora hajnalban (...)” (*Lk, 24,1*). – A *hajnalfele* ilyenformán elementáris erejű változásokat vetít előre, amit tovább erősítenek a T'-öt domináló perекtív igék (lásd még a 4.1.2. alatt).
- *'Természeti jelenségek'*: „Erre a templom függőnye kettéhasadt, felülről egészen az aljáig, a föld megrendült, sziklák repedtek meg, sírok nyíltak meg és sok elhunyt szentnek feltámadt a teste (...) Hirtelen nagy földrengés támadt” (*Mt, 27,51-52, 28,2*). – Illetőleg a szeged környéki nagytáj archaikus imádságai *A kősziklák meghasadnak* című darabjából:

mert a magas fák lehajlanak,
a kősziklák meghasadnak,
a fényes nap besötétedik,
a madarak énekléseik elfelejtik.

- *Legyőzte a halált*: „Nincs itt. Feltámadt, ahogy előre megmondta.” (*Mt, 28,6*); „Miután a hét első napjának reggelén feltámadt, először Mária Magdolnának jelent meg (...)” (*Mk, 16,9*); „Miért keresitek az élőt a halottak között? Nincs itt, feltámadt.” (*Lk, 24,5*). – A K07 mint a K06 variánsa egyfelől erősítő szerepű, másfelől a latin nyelv méltóságával mintegy hitelesíti a feltámadás mozzanatát.
- *Az implicit exoforikus 'humán / transzcendens elemek'* referensei a történelem apokaliptikus, verbálisan nemigen minősíthető poklának, poklainak ál-